

במדיונה

(המשך מעמוד 11)

פה של אורן. מול שהיה ככה ולא להיפך, אמרה אמו של גיר זייר. גיר נמצא עכשיו אצל אחד מקרובי-מישפחתו באזור המרכז. אמו טוענת שהוא צריך להירגע, ורוצה לתת לכל העניין להישכח קימעה, רק אז חוזר. איזה קשר היה להורים איתו?

לא התנפלנו. ריברנו איתו רק פעם אחת בטלפון, כמוכח שלא התנפלנו עליו בשאלות. יהיה קצת טיפשי לעלות עליו. רק רציון לדעת מה שלומו. כשהוא יחזור, נדבר. ננסה להבין איך אפשר לתקן משהו, אם בכלל. איפה טעינו?

מה הניע אותו לברוח? לא יודע. אתה מחנך ילד ומשקיע בו את הכל, ופתאום הוא עושה לך דבר כזה. אני לא מבינה אותו. אנחנו מישפחה ספרדית, ולא נהרג לנו אף קרוב בשואה, ככה שאין לנו קשר ישיר לעניין. חוץ מזה שהוא היה זה שרצה לנסוע לפולין. שאלי תי אותו פעם למה הוא כל-כך רוצה לנסוע, והוא אמר שברצונו. לראות את הרברים, לחוש את ההיסטוריה! "המורה שלו סיפרה לי שהוא היה הכי נלהב והכי טוב במישלחת, אז מה פתאום הוא ברח, כי הרגיש שאיננו מסוגל לנסוע. נוער קשה גדל עכשיו בישראל.

הוא טיפוס מסתגר. לא מדבר איתו. תמיד אהב לשבת בחדר ו לקרוא ספרים. אין הרבה חברים ששוקרים את הבית. אף פעם לא יאחר, ואם איחר, תמיד הודיע לנו. כל-כך לא מתאים לו מה שהוא עשה."

איך עלה הרעיון לחפש אותו בי אילת? "קודם כל, אני רוצה להיר דות למחלקת-הנוער במיטרה על התמיכה והעזרה. בחופש שעבר הוא היה באילת, ואחיו חשב שכדאי לנסות שם. אין הרבה מקומות לי הסתגר באי. איך הקטנה שלנו. הוא מצא אותו על שפת-הים, יושב ומי הרהר. ממש שאנתי כששמעתי שמצאו אותו."

מישפט

איפה הדוח,

איפה?

כאשר השופט

רוחח מזעם על

שרות בתי-הסוהר

נעמי רון

שופט בית-מישפט השלום בר-חובות, הרו פיינשטיין, מתח בר-קורת חיפה על שרות בתי-הסוהר, והורה להעביר ביקורת זו באופן אישי לנציגי שרות בתי-הסוהר, ל-שר המיטרה וליושבי-ראש ועדת-הפנים של הכנסת. כנר שמי מה-גורמים האלה יפעיל את כוחה-הישי כנוע, כוח אשר אין לבית-הדין פט, כדי שעוברת סוציאליט משי-רות בתי-הסוהר תיתן את חוות-הדעת המבוקשת. נראה לי כי השתלשלות העניינים היא חמורה ביותר."

להחלטה וזעמת זו של השופט פיינשטיין קדמו החלטות אחרות, שהראשונה בהן ניתנה בינואר 1989, בעניינו של העציר עמוס קרסנטיני. אז החליט השופט, לאור (המשך בעמוד 50) כעולת זהב 2488

אריה גוגר (מימין) מגיב על כמה מהדברים שונתבו עליו באחרונה בעיתונים בארץ

אלי דסר, העולם הזה

ביחס ישר להשקעות קודמות מצליחות — משמע ריווחיות. אני מאמין שאפלייה בין זכויות משקיעים, שתהיה מבוססת על משהו אחר מלבד השיקול המיסחרי הטהור, תביא לנסיגה בתהליך שהחל בין משקיעי-חוץ, והתעניינותם בהשקעות בארץ בשלוש השנים האחרונות. מישהו העלה את הרעיון שאם ברצוני להיות בעל עיתון, שמישרדיו בירושלים, עלי לגור בירושלים המערבית, כאילו כבר מכר ב"מכירת סוף-העונה" את חציה השני של בירת ישראל. נראה לי, שלפי אותו הגיון, עלי גם לגור בחיפה, שם ההשקעה שלי אף גדולה יותר. (האם יש כבר איזור אסור בחיפה?)

במיקרה של קניית חיפה כימיקלים — העובדות הן חריג-משמעות:

השקעות חוץ בארץ

זכות או עונש?

בתחילת 1985 הועמדה למכירה השליטה בחיפה כימיקלים. יותר מ-50 אחוז ממניותיה, שהיו בבעלות חברה אמריקאית בשם ביאטריס, הוצעו למכירה פומבית בעזרת פרוספקט-מכירה שהוכן על-ידי חברת SALOMON BROTHERS, אחת החברות הבנקאיות הגדולות בארצות-הברית, שנשכרה למטרה זו.

המטרה הראשונה של הבעלים (ברומה לוו של חברת משקיעי ישראל שזה עתה מכרה את ורוסלם פוסט) היתה למכור למרבה במחיר. פרוספקט זה הופץ בין יותר מ-100 קונים פוטנציאליים, אשר כללו, כמוכח, את כל הגורמים הגדולים בארץ ובח"ל.

כמשך כתישה חודשים בדקו גורמים שונים את החברה ונתוניה בדיקות יסודיות ומייגעות. אחרי כל המאמצים המרובים הללו, ביום פתיחת מעטפת ההצעות, נמצאו רק ארבעה רוכשים מתחמים. הצעת הרכש שלנו היתה גבוהה מזו שאחריה ביותר מ-30 אחוז. הצעתנו היתה 19.5 מיליון דולר, והיא התקבלה על-ידי המוכר.

הגורם הישראלי היחיד שהגיש הצעת-קנייה היה חברת כור, אשר הערכתה לגבי שווי החברה היה נמוך הרבה מהערכתנו, בעיקבות בדיקה ארוכה ומדוקדקת של החברה. בחוגים רבים לעגו להצעתנו בגלל גובהה, כאילו היתה הצעה טיפשית וגבוהה שלא לצורך.

קניית המניות של שני השותפים האחרים בחיפה כימיקלים, דלק ובחי הויקוק, נעשתה אחרי משאומתן שהיה מלווה בהערכות על-ידי משערכים עצמאיים. המרננים, השמחים להלעיו, מצאו בימה חרשה למיתקפות. האם יש מישהו רציני העוסק בקנייתן או במכירתן של חברות, אשר היה מעי לה בדעתו שהחברת ענק ביאטריס, או חברת-ההשקעות מסוגה של SALOMON BROTHERS, או חברה ציבורית ישראלית כמו דלק, או חברה ציבורית לאומית כמו בחי הויקוק, "העניקו מתנות" לגוגר, או "גאננסו" למכור לו?

איני סבור שיש מי שאמאנים בזאת באמת ובתמים. אבל כמה עיתונים חוגגים כבר זה יותר משלוש שנים במסע הכפשה ורינונים, שאין לו שום כסיס תימוכין במציאות, מלבד הרצון הודוני להשחיר אנשים אשר אינם חפצים ביקרם. שאם לא כן, הרי היו חושפים זה מכבר הוכחותיהם לרינונים אלה.

דיוק בדיווח

ה סוג של עיתונות המנסה היום לעצב את מדיניות-ההשקעות בארץ. היא התעוררה בזעקת אימים, כשלפתע מצאו עצמם מיספר עיתונאים ועורכים חשופים לאפשרות שיידרו מהם סטרטגיה גבוהים של דיוק בכתיבה ובתוכן, רמה מיקצועית שתתבע תיחקורים מדוייקים, וכתיבת עובדות ולא מציאות.

הם התעוררו — כי לפתע הבינו שאותם סיפורים שכתבו לא זכו עוד לאמונם של לפחות חלק מהקוראים, אשר למענם זה נכתב. אלה פסקו מלקנות עיתונות, ובהיעדר "תמיכה כלכלית" שהיו נהוגות בעבר, הפך חלק גדול של העיתונות בארץ למערכת כלכלית חלשה, כמו מערכות כלכליות אחרות שנמכחו. שנים רבות, שבגללן אין יכולים לעמוד במעמסת ההפסדים, אך המהססים לקבל את גוריה-הדין של השוק החופשי. אי-אפשר לכפות על קונה חופשי במדינה חופשית קניית מוצר שאינו חפץ בו.

מדינת-ישראל כמדינה דמוקרטית חופשית, מאו הקמתה, החלה בשנים האחרונות לתת ביטוי לשוק החופשי לפעול בצורה חופשית, ללא התערבות ממשלתית. זהו תהליך, אשר צדדיו הראשונים ייתכן ויגרמו לכמה טעויות, כמו בכל תהליך חרש שאחר. כמוכח שצריך לצמצם את הטעויות ככל האפשר, אך האסור כשום פנים ואופן להשתמש במיקרים חריגים — ואיני יודע אם היו כאלה — כסיבה לשינוי תהליך חשוב זה, שבהצלחתו טמונה הצלחתה של מדיניות העצמאות הכלכלית של מדינת-ישראל.

ה מאבק על הזכות להשקיע בארץ הפך באחרונה לנושא פופולרי. במשך שנים רבות, אנשים רבים וטובים, אשר ראו צורך לאומי מוצדק בהחלט לדרבן את התהליך של השקעת הון זר בישראל, רתמו לכך מאמצים אדירים. כיום כאילו התעוררו ספקות לגבי כנותם, הגיונותם וטוהר-מניעיהם של מאמצים אלה.

הקריאה למשקיעי-חוץ להשקיע בישראל היא, אולי, המכנה הכלכלי המשותף היחיד לכל ראשי ממשלות-ישראל מאז הקמת המדינה. מפעם לפעם היא קיבלה מיסגרת מחודשת. החברה לישראל. כימי השר פינחס ספיר, התוכנית ל"עצמאות כלכלית" בימי גולדה מאיר ומחנם בגין והקמת "כוח משימה" כימי פרס/שמיר.

לי, כשלעצמי, לא זכור שקריאות אלה להשקיע בישראל היו מלוות בהצהרות-אזהרה או מיגבלות לגבי סוג, גודל, אורחות או דת, שהוצבו כתנאי מוקדם לכשרותן של השקיע הפוטנציאלי.

איני מאמין שאי-פעם, במישור ההשקעות, יעו מישהו להעמיד תנאים כגון: "אנא השקע בתנאי שתפסיד", או, "אנא להשקיע, אך אל תתערי, או, אם ברצונך להשקיע, אתה חייב לגור בסמוך להשקעתך", או — "אם ברצונך להשקיע, ציצייתך שלך ושל חבריך ייבדקו בקפדנות יתרה". כאחרונה היו כמה המוגדרים "אנשי-ישוב ותיקים", אשר טענו שהשקיע עות בישראל, שחלקו מתחיל כמוכח בקניית נכס קיים, נותנות צביון של "מכירת סוף-עונה" (הם השתמשו רק במינוח הלוועזי) של "המשק הציוני". במיקרה מסוים זו היתה אפילו קריאה שיצאה מאי-שמייסד ותיק, אשר טרח לשהות בארצות-הברית כמה שנים, כמיסגרת מוסד ציבורי, שיעודו השקעות בישראל. השקעות גדולות לא כווצע על-ידי החברה בתקופת הנהלתו, כנראה ברוח דבריו, כדי להימנע מהשתתפות ב"מכירת סוף-עונה" זו. אך, כמוכח, תגאיה-עסקתו המיוחדים בארצות-הברית לא נתנו ביטוי לחוסר-פעילות זו.

ההשקעה ב"כימיקלים"

אני מאמין שממשלת-ישראל של שנות ה-80 מכירה בצורך של שוק חופשי, המווסת עלויות ומחירים. אני מאמין שהאחרים למדיניות הכלכלית של מדינת-ישראל יודעים שהשקעות זרות חרשות עומדות

ההשקעות ב"חיפה כימיקלים"

על הסכומים הקשורים ברכישת החברה והפעלתה מסר אריה גוגר את המיספרים הבאים:

- רכישת "חיפה כימיקלים" התבצעה בשלושה שלבים שונים: (א) רכישת מניות מ"ביאטריס", ב-3 בינואר 1986.
- (ב) הקנייה מבתי-הזיקוק ומ"דלק", ב-21 בספטמבר 1986.
- (ג) קניית מניות מהציבור בינוני 1988. בסך-הכל היתה עלות הרכישה כ-56 מיליון דולר.
- נוסף על כך, מאז הרכישה הראשונה בינואר 1986 ועד לסוף 1988 הושקעו בחברה, בהרחבת התפקודה והוספת מוצרים וכו', יותר מ-30 מיליון דולר. סכום זה גדול מי שלושה מן הכספים שהושקעו בה בשלוש השנים שקדמו לכך.
- בהתחלת 1989, אחרי קבלת האישורים, החלה החברה בבניית תוכנית תלת-שנתית, בסכום של יותר מ-40 מיליון דולר.
- מכירות החברה עלו באותו פרק-זמן מכ-100 מיליון דולר לכ-150 מיליון דולר בשנת 1989.